

Universitatea Tehnică a Moldovei

PARTICULARITĂȚILE PLANIFICĂRII BUGETARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Studentul/a:

Ioncu Galina

Coordonator:

conf. univ., .dr.hab Mocanu Natalia

Chișinău, 2023

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Universitatea Tehnică a Moldovei
Programul de master „Finanțe și control în sectorul agroalimentar” 120cr

Admis la susținere
Șef departament:
Țurcanu Rina dr., conf. univ.

_____” _____ 2023

PARTICULARITĂȚILE PLANIFICĂRII BUGETARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Teză de master

Masterand: Ioncu Galina (_____)

Coordonator: Mocanu Natalia (_____)

Chișinău, 2023

ADNOTARE

Ioncu Galina, PARTICULARITĂȚILE PLANIFICĂRII BUGETARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Teză de master la specializarea – 041.MP. Finanțe și control în sectorul agroalimentar

Structura lucrării. introducere, trei capitole, concluzii și recomandări, bibliografie din 101 de surse, anexe, 71 pagini text de bază, inclusiv figuri, și tabele

Domeniul de studiu. Aprecierea eficienței sau eficacității cheltuielilor publice este de competența factorilor de decizie politică și ai celor executivi, de coordonare a procesului de utilizare a fondurilor alocate. Pe parcursul acestui proces pot fi găsite soluții de minimizare a costurilor, de reducere a cheltuielilor curente privind serviciile publice fără a știrbi calitatea lor. În aplicarea metodelor de evaluare a indicatorilor înscrși în bugetul anual, ca și a celor cuprinși în programe având un orizont de timp mediu sau lung, cel mai important obiectiv de atins trebuie să fie eficiența utilizării resurselor.

Scopul și sarcinile tezei constă în abordarea veniturilor și cheltuielilor bugetare, evoluția în timp a bugetului de stat în decursul câtorva ani consecutivi, repartiția veniturilor și cheltuielilor în direcțiile bugetare din Republica Moldova, compararea sistemului bugetar din Moldova cu alte sisteme bugetare din alte state.

Valoarea teoretică și valoarea aplicativă a cercetării. Studiul realizat va contribui la aprofundarea cunoștințelor cu privire la optimizarea cheltuielilor ce se realizează în cele mai bune condiții, de optim social, atunci când este posibilă alegerea alternativei celei mai puțin costisitoare, în raport cu rezultatul final al serviciului public, pentru care se dorește creșterea cantitativă a serviciului public; modernizarea din punct de vedere al producerii serviciului public, în vederea maximizării utilității la consumator, dată de satisfacția performanțelor; maximizarea utilității la consumator, comportând și latura economică (cel mai mic preț plătit și cel mai mic cost în utilizare) etc.

ANNOTATION

Ioncu Galina, „PARTICULARITIES OF BUDGET PLANNING IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA”

Master's thesis in specialization – 041.MP. Finance and control in the agri-food sector

Structure of the thesis: introduction, three chapters, conclusions and recommendations, bibliography from 101 sources, appendices, 71 pages of basic text, including figures and tables.

Field of study. Appreciation of the efficiency or effectiveness of public spending is the competence of the political and executive decision-makers, coordinating the process of using the allocated funds. During this process, solutions can be found to minimize costs, to reduce current expenses regarding public services without destroying their quality. In the application of the evaluation methods of the indicators included in the annual budget, as well as those contained in programs with a medium or long time horizon, the most important objective to be achieved must be the efficiency of the use of resources.

The aim and tasks of the thesis consist in addressing budget revenues and expenditures, the evolution over time of the state budget in the course of several consecutive years, the distribution of revenues and expenditures in the budget directions of the Republic of Moldova, the comparison of the budget system in Moldova with other budget systems in other states.

The theoretical value and the applied value of the research. The study carried out will contribute to the deepening of knowledge regarding the optimization of expenses that is carried out in the best conditions, socially optimal, when it is possible to choose the least expensive alternative, in relation to the final result of the public service, for which the increase is desired quantitative public service; modernization from the point of view of the production of the public service, in order to maximize the utility to the consumer, given by the satisfaction of the performances; maximizing utility for the consumer, including the economic side (the lowest price paid and the lowest cost in use), etc.

CUPRINS

Declarația pe propria răspundere.....	3
Introducere.....	9
I. Abordările conceptuale privind bugetul de stat.....	12
1.1. Principiile clasificăției veniturilor și cheltuielilor bugetare	12
1.2. Conținutul și caracteristicile bugetului de stat.....	15
1.3. Caracteristica generală a procesului bugetar	21
II. Analiza monitorizării și evaluării performanței bugetului.....	28
2.1. Monitorizarea și raportarea performanței programului	28
2.2. Analiza bugetului public de stat și a bugetului de stat pentru anul 2022 prin prisma alocațiilor bugetare pentru administrația publică.....	35
2.3. Planificarea bugetului local a Primăriei satului Samașcani pentru anul 2023.....	45
III. Impactul bugetului de stat asupra economiei Republicii Moldova.....	54
3.1. Analiza legii bugetului de stat pentru anul 2022 prin prisma alocațiilor bugetare pentru administrația publică	54
3.2. Sistemul bugetar în statele contemporane	58
3.3. Armonizarea sistemului bugetar al Republicii Moldova cu cel al Uniunii Europene .	61
Concluzii.....	63
Referințe bibliografice.....	67
Anexe	

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei. Tema de cercetare este actuală și importantă pentru economia națională, deoarece bugetul are un rol esențial în viața publică, reprezentând strategia fundamentală de planificare și supraveghere a activității economico-financiare a statului. Însăși prezența statului în viața socială și economică este legată de intervenția bugetară.

În condițiile economice actuale, deciziile bugetare sunt acte de esență politică, iar administrațiile publice au un rol de importanță crescândă în economie și în societate, fenomen evidențiat de volumul și structura cheltuielilor publice repartizate. Deciziile de optimizare a cheltuielilor publice pot fi ameliorate și facilitate prin luarea în considerație a incertitudinii, care influențează selecția proiectelor și alegerilor bugetare. Ameliorarea deciziilor financiare și creșterea eficacității bugetului poate fi realizată prin regruparea cheltuielilor în categorii mai semnificative din punct de vedere al analizei financiare și economice. Totodată cunoașterea și aplicarea metodelor moderne ale analizei permite o mai bună raționalizare a bugetului.

Evoluția economiei naționale, din ultimii ani, poate fi considerată favorabilă pentru valorificarea întregului potențial economico-financiar și dezvoltarea durabilă a țării. O contribuție importantă, la crearea acestor premise, revine sistemului financiar public, care, prin intermediul politicii bugetare și al mecanismului de redistribuirea resurselor financiare publice, are implicații directe asupra creșterii economice, asigurând realizarea obiectivelor de stimulare a activităților economice, de protecție socială, creșterea nivelului de trai și reducerea sărăciei. Calitatea sistemului financiar public poate fi asigurată prin crearea condițiilor pentru administrarea publică competentă, prin stabilirea regulilor, procedurilor, instrumentelor de dirijare a sistemului și procesului bugetar, urmărindu-se implementarea eficientă a politicilor macroeconomice și reformelor structurale.

Trezoreria de Stat exercită executarea de casă a mijloacelor bugetului public național și asigură reflectarea distinctă, transparentă, exactă și în termen a operațiunilor trezoreriale.

Executarea de casă a mijloacelor bugetului public național include bugetul de stat, bugetele unităților administrativ-teritoriale, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat, veniturile fondurilor obligatorii de asistență medicală.

Scopul și sarcinile tezei constă în abordarea veniturilor și cheltuielilor bugetare, evoluția în timp a bugetului de stat în decursul câtorva ani consecutivi, repartiția veniturilor și cheltuielilor în direcțiile bugetare din Republica Moldova, compararea sistemului bugetar din Moldova cu alte sisteme bugetare din alte state.

Având în vedere scopul urmărit, obiectivele cercetării sunt:

- analiza concepțiilor fundamentale privind bugetul de stat și sistemul bugetar, analiza surselor de constituire a veniturilor bugetare și direcțiilor de repartizare a cheltuielilor bugetare;
- aprecierea implicațiilor politicii bugetar-fiscale asupra dezvoltării economice, evaluarea tendințelor și a perspectivelor dezvoltării sistemului bugetar al Republicii Moldova;
- elaborarea recomandărilor privind perfecționarea sistemului bugetar în vederea asigurării flexibilității politicii bugetar-fiscale.

Structura și conținutul tezei. Teza include: introducere, trei capitole, concluzii și recomandări, bibliografia, anexele.

Capitolul I. „Abordările conceptuale privind bugetul de stat” sunt determinate principiile clasificăției veniturilor și cheltuielilor bugetare, conținutul și caracteristicile bugetului de stat.

Capitolul II. „Analiza monitorizării și evaluării performanței bugetului de stat ” sunt determinate monitorizarea și raportarea performanței programului, nivelul și dinamica echilibrului financiar public în Republica Moldova. Elaborarea bugetului local Somașcani.

Capitolul III „Impactul bugetului de stat asupra economiei în Republica Moldova” sunt determinate implicațiile politicii bugetar-fiscale în evoluția sistemului bugetar prin efectuarea unei ample analize a structurii și dinamicii resurselor financiare, a eficienței gestiunii cheltuielilor publice. A fost analizat sistemul bugetar în statele contemporane, precum și armonizarea sistemului bugetar al Republicii Moldova cu cel al Uniunii Europene.

Obiectul cercetării îl constituie bugetul de stat și bugetului local Somașcani , impactul acestuia asupra economiei Republicii Moldova.

Suportul teoretico-științific și metodologic. Cercetarea dată se bazează pe lucrările savanților și cercetătorilor din domeniu O. Stratulat, G. Ulian, Iu. Văcărel, L. Rotaru , T. Manole, Gh. Manolescu, T. Moșteanu, Gh. Filip, A. Petroia etc..

Baza informațională este reprezentată de actele legislative ale Republicii Moldova, politica bugetar-fiscală, CBTM și alte documente ale Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova, datele furnizate de Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Curtea de Conturi a Republicii Moldova etc..

Considerăm că elaborarea bugetului reprezintă procesul tehnico-administrativ, exercitat de autoritatea executivă responsabilă de finanțele publice în cadrul unui stat, care constă în proiectarea pentru viitor a componentelor unui buget public, și anume dimensionarea intrărilor de resurse financiare sub forma veniturilor sau a surselor de acoperire a deficitului, precum și a ieșirilor de resurse financiare prin repartizarea cadrului general de resurse pe tipuri de cheltuieli,

astfel încât aceste două tipuri de fluxuri financiare să fie egale. Etapa dată presupune utilizarea unor metode de dimensionare a veniturilor și a cheltuielilor, atât tradiționale, cât și modern.

Planificarea bugetului, la rândul său poate fi concepută ca un proces politic de proiectare a modului de procurare a resurselor la dispoziția statului, de stabilire și ierarhizare a priorităților economico-sociale la nivelul factorilor de decizie, concretizate ulterior în structurarea și dimensionarea cheltuielilor publice, dar și efectele de durată, pe care le au aceste pârghii financiare asupra economiei și a societății.

Astfel, planificarea bugetului pornește de la diagnosticarea situației finanțelor publice, prin măsurarea principalilor indicatori macroeconomici, prognozarea evoluției acestor indicatori, evaluarea cadrului general de resurse publice, stabilirea limitelor de cheltuieli pe sectoare și detalierea acestora în cadrul sectorului, prognozarea influenței veniturilor și a cheltuielilor publice asupra economiei, elaborarea proiectului de buget de către autoritatea executivă și aprobarea proiectului de către autoritatea legislativă.

Planificarea bugetului depășește cadrul bugetar, aceasta stând nu doar la baza procesului bugetar, dar și a implicării statului în economie. Valoarea acestei etape este redată de faptul că planificarea bugetului înglobează nu doar prognozarea sumelor bănești ce vor fi încasate sau cheltuite, ci de fapt stabilirea obiectivelor politicii bugetar-fiscale a statului, pentru o perioadă de cel puțin un an.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Legea Republicii Moldova privind administrația publică locală Nr.436 din 28.12.2006. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.32-35 din 09.03.2011.
2. Legea Republicii Moldova privind finanțele publice locale Nr.397-XV din 16.10.2003. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.248 din 19.12.2003.
3. Legea nr.181 din 25.07.2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. În Monitorul Oficial Nr.223-230 din 08-08-2014.
4. Legea Republicii Moldova privind dezvoltarea regională Nr.438 din 28.12.2006. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.021 din 16.02.2011.
5. Legea Republicii Moldova privind descentralizarea administrativă Nr.435 din 28.12.2006. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.029 din 02.03.2011.
6. Legea Republicii Moldova privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova Nr.764 din 27.12.2001. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.16 din 29.01.2002.
7. Armeanic A. Fiscalitatea în statele contemporane: note de curs. Chișinău: C.E. U.S.M., 2003. 167 p.
8. Ciubotaru M. Monitorizarea și analiza situației socio-economice, elaborarea prognozelor și actualizarea conceptelor de dezvoltare a țării în domeniile economic, social științifico-tehnic: Raport statistic. Institutul Național de Economie și Informație. Chișinău: 2003. 103p.
9. Cobzari L., Manole T. Metodologia planificării bugetare: elaborări de buget. Chișinău: 2004. 231 p.
10. Bălănescu R., Bălășescu F., Moldovan E. Sistem de impozite. București: Economica, 1994. 192 p.
11. Brezeanu P. Fiscalitate: Concepte. Metode. Practici. București: Economica, 1999. 384 p.
12. Brezeanu P. Finanțele publice și fiscalitatea între teorie și practică. București: 1998. 220 p.
13. Certan A. Politica fiscală: aspectul teoretic și aplicarea practică: informație expres. Chișinău: INEI, 2003. 51 p.
14. Cojuhari A. Politica fiscală și specificul ei în Republica Moldova. Teoria economică. Chișinău: Editura U.T.M., 2004. p.174-193.
15. Corduneanu C. Sistemul fiscal în știința finanțelor. București: Codecs, 1998. 664 p.
16. Filip Gh. Finanțe publice. Iași: Junimea, 2002. 233 p.

17. Paladi I. Problemele restructurării administrației publice locale în perioada de tranziție. Chișinău: ASEM, 1998.
18. Hîncu R. Cheltuieli pentru învățământ în condițiile deficitului bugetar în Republica Moldova. Chișinău: CEP ASEM, 2004. 170 p.
19. Manole T. Finanțe publice. Teorie și aplicații. Chișinău: S.n., 1998. 348 p.
20. Mihăilescu I., Chilarez D. Sisteme comparate de impozite. Pitești, 2002.- 329 p.
21. Moșteanu N. Impozite și taxe 2004-2005. București: Economica, 2004. 368 p.
22. Moșteanu T. Buget și Trezorerie publică. București: Editura Universitara 2003. 360 p.
23. Musgrave R. The Foundations of Taxation and Expenditure. Vol.3. Cheltenham. 2000. p. 81-103.
24. Musgrave R., Musgrave P. Public Finance in Theory and Practice. New York: McGraw-Hill, Book Co, 1984. 824 p.
25. Ricardo D. The Principles of Political Economy and Taxation. New York: ed. Dover Publications, 2004. 320 p.
26. Samuelson P., Nordhaus W. Economie politică. București: Teora, 2000. 944 p.
27. Smith A. Avuția națiunilor: Cercetare asupra naturii și cauzelor ei. Vol.1. Chișinău: Universitas, 1992. 344 p.
28. Smith A. Avuția națiunilor: Cercetare asupra naturii și cauzelor ei. Vol.2. Chișinău: Universitas, 1992. 406 p.
29. Stratulat O. Impozite directe. Chișinău: Evrica, 2004. 71 p.
30. Veveriță P., Ciobanu Gh., Pădure L. Studii și analize financiar-bugetare. Chișinău: Firma editorial-poligrafică Tipografia Centrală, 2000. 308 p.
31. Șaguna D., Iliescu S. Procedura fiscală în România. București: Oscar Print, 1996. 527 p.
32. Stratulat O. Impozite directe. Chișinău: Editura Evrica, 2004. 72 p.
33. Bucătaru D. Finanțe: note de curs. Iași: Editura Fundației „Chemarea ”, 1994. 157 p.
34. Topciu C., Vintilă G. Fiscalitate. București: Secorex, 1998. 262 p.
35. Vasile R. Monedă și politică fiscală. București: Uranus, 1994. 223 p.
36. Voinea Gh. Impozite, taxe și contribuții. Iași: Editura Junimea, 2005. 271 p.
37. Voinea Gh. Îmbunătățirea administrării impozitelor și taxelor locale în condițiile mijloacelor moderne de prelucrare a informațiilor. Iași: Editura Informatica, 2005. 10 p.
38. Grigorie-Lăcriță N. Finanțe publice și fiscalitate. București: Ed. Fundației România de Măine, 2004.

39. Manole T. Finanțe publice locale: rolul lor în consolidarea autonomiei financiare la nivelul unităților administrativ-teritoriale. Chișinău: Epigraf, 2003. 240 p.
40. Manole T. Finanțe publice. Teorie și aplicații. Chișinău: Editura Cartier, 2000. p.19-186.
41. Manolescu Gh. Buget – abordare economică și financiară. București: Economica, 1997. 368 p.
42. Secieru A. Finanțe publice: Instrumente și mecanisme financiare de intervenție guvernamentală. Chișinău: Epigraf, 2004, 424 p.
43. Bălan E. Instituții de drept public. București: Editura All Beck, 2003. 143 p.
44. Negulescu P. Tratat de Drept Administrativ Român. București: Editura Tipografiile Române Unute, 1924. 217 p.
45. Casian A., Petroia A. Tranziția: retrospective și perspective, politica bugetar-fiscală. Chișinău: GUNIVAS, 2002. 472 p.
46. Stratulat O. Impozitele abordare teoretică. Chișinău: Editura Evrica, 2004. 96 p.
47. Juraj Nemec-Glen Wright. Finanțe publice – teorie și practică în tranziția central-europeană. Editura ARS LONGA. 2000. p.300-336.
48. Ioniță, V. Analiza sistemului finanțelor publice locale în Republica Moldova. Chișinău: TISH, 2003.
49. Matei G. Finanțe generale. Craiova: Editura MONDO – EC, 1994. 299 p.
50. Шуляк П., Белотелова Н. Финансы. Москва: Издательско-торговая корпорация “Дашков и Ковалев”, 2011. 592 p.
51. Ковалев В. Финансы. Москва: Издательство “Проспект”, 2011. 626 p.
52. Грязновой А., Маркиной В. Финансы. Москва: Издательство “Финансы и статистика”. 2011. 489 p.
53. Ioniță V. Dinamica finanțelor publice locale în condițiile re-centralizării puterii de stat. Chișinău: TISH, 2004. 28 p.
54. Ioniță V. Modelul deciziilor financiare în managementul administrației publice locale. Chișinău: S. n., 2000.
55. Bălan E. Administrarea finanțelor publice locale. București: Editura Lumina Lex, 1999.
56. Mihăilescu I. Sisteme comparate de impozite și taxe. Ptești: Editura Independența Economică, 2002.
57. Mihalcea L. Gestiunea finanțelor publice : modelul francez. București: Editura Economică, 2000.

58. Stratulat O. Sistemul resurselor financiare publice. Chișinău: Institutul Național de Economie și Informație, 2003.
59. Veveriță P., Ciobanu G., Pădure L. Studii și analize financiar-bugetare. Chișinău: 2000.
60. Grecianii Z., Văzdăuțan V., Arionescu S. Finanțe publice locale: manual de instruire pentru reprezentanții Administrației Publice Locale. Chișinău: Cartier, 2001.
61. Munteanu I. Dezvoltări regionale în R. Moldova. Chișinău: 2000. 186 p.
62. Nechita V. Integrarea europeană. Bacău: Deșteptarea, 1996. 312 p.
63. Răilean V., Borș V. Republica Moldova și integrarea economică europeană. Chișinău: 2000. 244 p.
64. Sava P. Integrarea economică. București: Ed.Print, 1996. 384 p.
65. Toba A. Teorie economică generală. Chișinău: 2001. 288 p.
66. Umanet V. Istoria gândirii economice. Chișinău: 1992. 168 p.
67. Umanet V. Economie politică. Chișinău: 2001. 266 p.
68. Deniță I. Relații economice internaționale. București: Ed. Economică, 1999.
69. Васильева Н. Мировая экономика. Москва: 1994. 318 с.
70. Поляк Г., Маркова А. История мировой экономики. Москва: 2001. 448 с.
71. Văcărel Iu. Politici economice și financiare de ieri și de azi. București: Economica, 1996. 384 p.
72. Pollitt C., Bouckaert G. Reforma managementului public. Analiză comparată. Chișinău: Editura EPIGRAF, 2004. 336 p.
73. Howlett M., Ramesh M. Studiul politicilor publice. Chișinău: Editura EPIGRAF, 2004. 272 p.
74. Lane F. Problemele actuale de administrație publică. Chișinău: Editura EPIGRAF, 2006. 560 p.
75. Botnari N. Finanțele întreprinderii. ASEM. Chișinău: Î.S. F.E. -P. Tipografia Centrală, 2006. 240 p.
76. Cobzari L., Manole T. Metodologia planificării bugetare; elaborare de buget. Chișinău: S.n., 2004 (CEP USM). 231 p.
77. Popescu C. și alții. Republica Moldova: Dimensiunile reformelor. Chișinău: Pontos, 2002. 344 p.
78. Savenco L. și alții. Influența politicii fiscale asupra dezvoltării economiei naționale: Informație de sinteză. Chișinău: INEI, 2005. 51 p.
79. Fuior E. și alții. Direcții de optimizare a mecanismului fiscal și modelarea încasărilor fiscale în Republica Moldova. Chișinău: INEI, 2005.

80. Manole T. și alții. Descentralizarea fiscală. Provocări pentru Republica Moldova. Chișinău: Epigraf, 2006. 320 p.
81. Văcărel Iu. și alții. Finanțe publice. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2003. 666 p.
82. Văcărel Iu. și alții. Finanțe publice. ed. a 2-a. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1999. 759 p.
83. Boardman A. și alții. Analiza cost-beneficiu: concepte și practică. ed. a II-a. Chișinău: Arc, Tipografia Centrală, 680 p.
84. Hîncu R. și alții. Metode și tehnici fiscal. Chișinău: Editura ASEM, 2005. 261 p.
85. Hîncu R. și alții. Finanțe publice. Chișinău: Editura ASEM, 2005. 188 p.
86. Valcov V. și alții. Moldova în cifre 2003: Culegere succintă de informații statistice. Chișinău: Statistica, 2003. 300 p.
87. Valcov V. și alții. Moldova în cifre 2012: Breviar statistic. Chișinău: Editura Statistica, 2012. 90 p.
88. Ciubotaru M. și alții. Corupția și evaziunea fiscal: dimensiuni economice. Chișinău: Transparency International – Moldova, 2003. 175 p.
89. Informarea și documentarea formatorilor în domeniul administrației publice locale. Fundația Soros-Moldova. 12-14 mai 1999. Chișinău: 1999. p. 30-38.
90. Studii și analize financiar-bugetare. Parlamentul Republicii Moldova. Centrul pentru analiză bugetară și financiară. Chișinău: 2000.
91. Chicu N. Impactul impozitelor directe asupra anumitor procese social – economice: Teza dr. ș. economice. Chișinău: 2003, 133 p.
92. Vilcu N. Rolul impozitelor și taxelor în formarea pieței interne: Teza dr. ș. economice. Chișinău: Editura (s. n.) 2003.
93. Chicu N. Reglementarea fiscală – o funcție prioritară a impozitelor. În: *Economica. Revistă științifico-didactică*. 2002, nr.1, p. 69-72.
94. Finanțe, bănci, asigurări: revistă lunară, apare din 1998. Societatea Comercială „Tribuna economică. Colecția 2004-2006.
95. Impozite și Taxe. ed. Tribuna Economică. Bucuresti: Colecția 2003-2006.
96. Ioniță N., Dinga E. Presiunea fiscală în economia de piață. În: *Finanțe, Credit, Contabilitate*. 1998, nr.3, p.3-10.
97. Manole T. Principiile de impozitare și politica fiscală. În: *Economie și sociologie*. 2001, nr.3, p.32-38.
98. Manole T. Principiile impunerii și problemele presiunii fiscale în Republica Moldova. În: *Administrarea publică*. 2002, nr.1, p.29-40.

99. Popescu L. Redefinirea funcțiilor sistemului fiscal în literatura economică actuală. În: *Finanțe, credit, contabilitate*. 2001, nr. 10.
100. Popescu L. Conținutul economic al finanțelor publice și impozitului. În: *Finanțe, credit, contabilitate*. 2001, nr. 1.
101. Cobzari L. și alții. Gestionarea finanțelor publice în Republica Moldova. În: *Știința, businessul, societatea: conferința internațională*. Chișinău: 2004, p. 31-34.